ANNALES
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN—POLONIA
VOL. III, 13 SECTIO H 1969

Z Katedry Ekonomiki Rolnictwa Wydziału Ekonomicznego UMCS
Kierownik: doc. dr Zbigniew Adamowski

Jan ZALEWA

Wybrane zagadnienia rozwoju przemysłu rolno-spożywczego w województwie lubelskim

Выбранные вопросы развития плодоперерабатывающей промышленности в Люблинском воеводстве

Problèmes choisis du développement de l'industric agroalimentaire dans la viivodie de Lublin

NIEKTÓRE ASPEKTY GOSPODARCZEJ AKTYWIZACJI REGIONU

Problematyka międzyregionalnego podziału pracy, wyrażającego się w specjalizacji kierunków wzrostu gospodarczego w poszczególnych regionach kraju, zaczyna nabierać coraz większego znaczenia. Waga i złożoność tych zagadnień wypływa z szybkiego wzrostu gospodarczego kraju, co z kolei stwarza konieczność prawidłowej lokalizacji potencjału ekonomicznego, z uwzględnieniem dotychczasowego tempa rozwoju sił wytwórczych w regionach oraz pełnego wykorzystania istniejących tam zasobów i rezerw. W chwili obecnej, szczególnie ważne wydaje się oddziaływanie polityki gospodarczej na kierunki rozwoju zapewniające wykorzystanie naturalnych i społeczno-ekonomicznych warunków, tzn. pełne wykorzystanie zasobów siły roboczej, bogactw naturalnych oraz, w przypadku rolnictwa, naturalnych warunków produkcji w regionie.

Pozostaje poza wszelkimi wątpliwościami fakt, że podstawowym czynnikiem aktywizacji gospodarczej, przyspieszającym tempo wzrostu gospodarczego kraju czy regionu, są inwestycje. Nasuwa się zatem konieczność jak najbardziej prawidłowego i racjonalnego rozmieszczenia sił wytwórczych i ustalenia właściwej struktury dochodu narodowego w układzie regionalnym.

W dziedzinie rozmieszczenia przemysłu poczyniono dotychczas duże postępy, zarówno w zakresie prac teoretycznych jak i opracowań prak-

tycznych. Znacznie słabiej natomiast rozwinięto badania z zakresu rozmieszczenia produkcji rolnej.

Historia niewątpliwie przesądziła priorytet rozwoju przemysłu ciężkiego oraz infrastruktury gospodarczej niemal we wszystkich systemach społeczno-ekonomicznych i różnych warunkach rozwoju poszczególnych krajów. Tak więc we wstępnej fazie industrializacji takie problemy jak: równomierny rozwój regionów, pełne wykorzystanie rezerw i zasobów, prawidłowe rozmieszczenie produkcji rolnej, stworzenie ekonomicznej „obudowy" rolnictwa itp., musiały mieć siłą rzeczy znaczenie drugorzędne. Rozwój podstaw industrializacji wymagał dużej koncentracji środków i olbrzymiego wysiłku inwestycyjnego. Jednocześnie przemysł ciężki wymaga, z natury rzeczy, koncentracji zarówno inwestycji podstawowej, jak i szeregu inwestycji towarzyszących o charakterze produkcyjnym i nieprodukcyjnym. Tworzyły się w ten sposób „wyspy" przemysłowe zlokalizowane najczęściej w obrębie wielkich miast, nie mające w zasadzie dużego wpływu na ekonomiczną aktywizację poszczególnych regionów kraju (wpływ ten koncentrował się na wchłonięciu nadwyżek siły roboczej z rolnictwa). W ten sposób — pomijając ukształtowanie historyczne — zarysowały się pewne dysproporcje w rozmieszczeniu sił wytwórczych, szczególnie przemysłu. Dotyczyło to zwłaszcza województw wschodnich, w tym także i lubelskiego. Pod koniec planu trzyletniego udział województwa lubelskiego w ogólnokrajowym zatrudnieniu w przemyśle wynosił zaledwie 1,2%, a w produkcji globalnej przemysłu również 1,2%. W ostatnich latach planu sześcioletniego analogiczny wskaźnik w zatrudnieniu wynosił 2,1%, a w produkcji globalnej 1,8%.[1] Zakreślony wówczas program złagodzenia ostrych dysproporcji w rozmieszczeniu sił wytwórczych poprzez aktywizację gospodarczo zacofanych terenów, mimo że spowodował podniesienie poziomu produkcji przemysłowej, nie zniwelował jednak różnic międzyregionalnych. Proces aktywizacji poprzez lokalizację wielkich inwestycji dotyczył w zasadzie miast wojewódzkich, natomiast małe miasta i miasteczka nie odczuwały bezpośredniego wpływu tych inwestycji.

W 1965 r. zatrudnienie w przemyśle i rzemiośle stanowiło 5,1% ogółu ludności, przy średniej krajowej wynoszącej 11,6%. Średnioroczny przyrost zatrudnienia w drugim planie pięcioletnim wynosił w województwie lubelskim 5,4%, a uzyskany przyrost produkcji globalnej przemysłu został w 43,2% osiągnięty wskutek zwiększenia zatrudnienia, modernizacji i rozbudowy zakładów przemysłowych.

Drugi „oddech" inwestycyjny Lubelszczyzny w latach 1961—1965

[1] Por. M. Waleszko, Z. Mitura: *Zarys rozwoju gospodarczego Lubelszczyzny w latach 1944—1959*, Lublin 1959.

preferował również inwestycje przemysłowe, które w zasadzie miały komplementarny charakter w stosunku do pierwszej fazy industrializacji. W 1966 r. udział przemysłu województwa lubelskiego w produkcji globalnej przemysłu wynosił 3,1%, co dawało trzynastą lokatę w kraju. Udział w zatrudnieniu w przemyśle uspołecznionym wynosił 2,7%.

W ostatnim planie pięcioletnim nie nastąpiło jeszcze pełne zbliżenie profilu inwestycji do specyfiki regionu lubelskiego. Główną ich zaletą była aktywizacja rezerw siły roboczej natomiast w wielu przypadkach produkcja była oparta na surowcach importowanych z innych województw. Uwzględniając specyfikę regionu lubelskiego, wyrażającą się w zdecydowanie korzystnych warunkach rozwoju rolnictwa, należy preferować inwestycje, które będą kształtować produkcję rolną oraz wykorzystywać siłę roboczą. Zbliżenie bazy surowcowej do zakładu przetwórczego spowoduje zmniejszenie kosztów transportu surowców rolnych. Należy dodać, że przemysł rolno-spożywczy jest skutecznym instrumentem planowego oddziaływania na rozwój rolnictwa oraz zapewnia wyższą efektywność produkcji rolnej. Na znaczenie tego problemu zwraca się uwagę w Tezach na V Zjazd PZPR „[...] zwiększenie tempa rozwoju przemysłu spożywczego m.in. przez rozszerzenie przetwórstwa surowców rolnych, uszlachetnienie produkcji oraz wprowadzenie nowych asortymentów artykułów żywnościowych". O konieczności integracji przemysłu rolno-spożywczego z rolnictwem pisze S. Gucwa.[2]

Obecna struktura przemysłu rolnego nie odpowiada możliwościom pełnego wykorzystania rezerw tkwiących w rolnictwie. Z punktu widzenia aktywizacji podstawowej gałęzi, jaką jest rolnictwo, istniejący przemysł nie ma — ogólnie rzecz biorąc — bezpośredniego wpływu na pogłębianie się społecznego podziału pracy, tzn. na specjalizację produkcji rolnej — nie może też stać się czynnikiem odziaływującym na organizację i rozmieszczenie rolnictwa, a tym samym nie może wywołać efektów mnożnikowych. Tak więc niski poziom nasycenia inwestycjami i słabe powiązanie przemysłu rolno-spożywczego z rolnictwem nie sprzyjają maksymalnemu wykorzystaniu rezerw produkcyjnych w rolnictwie lubelskim i charakteryzują ten region jako słabo rozwinięty.[3]

Wielka inwestycja przemysłowa nie może mieć decydującego znaczenia jako czynnik integrujący gospodarkę rolną, kształtujący jej in-

---

[2] Por. S. Gucwa: *O bardziej harmonijny rozwój rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego*, „Wieś Współczesna" 1968, nr 11.

[3] W województwie lubelskim na jednego zatrudnionego w gospodarce uspołecznionej przypadało w 1963 r. czynnych produkcyjnie środków trwałych 86 650 zł, podczas gdy analogiczny wskaźnik w kraju wynosił 134 500 zł. Opracowano na podstawie statystyki wartości początkowej środków trwałych w przedsiębiorstwach uspołecznionych. Por. *Rocznik Statystyczny* 1965, GUS, Warszawa 1965, tabl. 5/74, s. 61 i tabl. 4/129, s. 102.

tensywność, strukturę oraz specjalizację produkcji. Gospodarstwa rolne w rejonie wielkiej inwestycji i w rejonach czysto rolniczych w zasadzie nie różnią się strukturą produkcji. Struktura ta jest nadal tradycyjna; cechuje ją wszechstronność kierunków produkcji. Nie wyspecjalizowany aparat skupu nie jest w stanie prawidłowo lokalizować baz produkcyjnych, np. owoców i warzyw, nie ma on również dostatecznego transportu i rozwiniętego zamrażalnictwa, by w odpowiednim czasie przejąć całą oferowaną produkcję tych płodów. Sytuacja taka występuje zwłaszcza na terenach pozbawionych przemysłu przetwórczego i oddalonych od wielkich ośrodków konsumpcyjnych, a dotyczy najbardziej produktów przeznaczonych do bezpośredniej konsumpcji.

Wydaje się zatem, że głównym motorem wykorzystania rezerw produkcyjnych rolnictwa, jako podstawowej gałęzi produkcji na Lubelszczyźnie, może być rozwinięty i nowoczesny przemysł przetwórczy dostatecznie wyposażony w transport, chłodnie, zamrażalnie i dobrze wyszkoloną służbę rolną, której zadaniem byłoby organizowanie baz produkcyjnych, pomocy fachowej itp. Brak dostatecznego nasycenia tego typu techniką uniemożliwia maksymalne wykorzystanie istniejących zasobów, tkwiących w rezerwach produkcyjnych rolnictwa i w sile roboczej. W obecnej sytuacji „eskport" żywca, mleka, buraków cukrowych, lnu, konopi, tytoniu i innych produktów oznacza, że wywożone do przerobu produkty charakteryzują się niskim udziałem wysoko wykwalifikowanej pracy zużytej w fazie przerobu uszlachetniającego, zaś niski stopień przetwórstwa surowców rolniczych nie może dostarczyć takich efektów, jakie daje przemysł przetwórczy, a więc wyższego zatrudnienia i przede wszystkim wyższego poziomu społecznej wydajności pracy. Powstają również poważne oszczędności społeczne w kosztach transportu, które w przypadku ciężkich surowców rolniczych są niewspółmiernie wysokie w stosunku do ceny surowca. Ponadto wyspecjalizowany przemysł przetwórczy, zlokalizowany w zasięgu bazy surowcowej mógłby wykorzystać istniejące rezerwy miejscowej siły roboczej, co oznaczałoby duże obniżenie społecznych kosztów dowozu pracowników do miejsc pracy. Nasilenie potrzeb w zakresie budownictwa mieszkaniowego byłoby również stosunkowo mniejsze. Warto dodać, że istotnym problemem w polityce rolnej, który może być rozwiązywany za pośrednictwem przemysłu przetwórczego jest łagodzenie wahań sezonowych w produkcji rolnej przez zagospodarowanie surowców w okresach szczytowej podaży i przechowywanie ich do okresów o niskiej podaży.

Reasumując powyższe rozważania można stwierdzić, że przemysł województwa lubelskiego, mimo rozwoju, nie wywarł poważnego wpływu na aktywizację regionu. Struktura produkcji towarowej przemysłu świadczy o tendencjach do zmniejszania się udziału produktów końco-

wych w ogólnej produkcji, a tym samym świadczy o małym stopniu przetwórczości produkcji. W ciągu lat 1965—1967 nastąpił nieznaczny spadek udziału produkcji eksportowej w ogólnej produkcji towarowej przemysłu Lubelszczyzny.[4]

Województwo lubelskie pozostaje nadal regionem typowo rolniczym o niskiej społecznej wydajności pracy. Aż w 15 powiatach odsetek ludności utrzymującej się z pracy poza rolnictwem nie przekraczał 30%, a w 14 powiatach na tysiąc ludności przypadało do 100 czynnych zawodowo poza rolnictwem przy średniej krajowej 250 na tysiąc ludności.[5]

PRZEMYSŁ PRZETWÓRCZY NA TLE ROZWOJU ROLNICTWA LUBELSKIEGO

W 1967 r., w porównaniu z r. 1966, udział przemysłu rolno-spożywczego w produkcji globalnej przemysłu województwa zmniejszył się z 38,2% do 34,8%, co świadczy o względnym spadku tak ważnej dla tego regionu gałęzi. Natomiast w ciągu ostatnich dziesięciu lat udział przemysłu spożywczego województwa lubelskiego w odniesieniu do krajowego przemysłu spożywczego w produkcji większości podstawowych wyrobów w niewielkim stopniu wzrósł (tab. 1). Nie jest to jednak sytuacja optymistyczna, jeśli uwzględnimy fakt, że udział województwa lubelskiego w krajowym skupie ważniejszych produktów rolnych prze-

Tab. 1. Produkcja ważniejszych wyrobów przemysłu rolno-spożywczego w województwie lubelskim w latach 1957 i 1966
Fabrication des produits de l'industrie agro-alimentaire plus importans dans la voïvodie de Lublin en 1957 et 1966

Nazwa wyrobu	jedn. miary	Produkcja 1957 w liczb. bezwzgl.	1957 w % prod. krajowej	1966 w liczb. bezwzgl.	1966 w % prod. krajowej
cukier	tys. ton	96,5	9,1	181,5	11,7
przemiał zbóż	tys. ton	442,1	7,5	544,8	8,5
mięso z ub. przem.	tys. ton	26,6	3,0	79,1	6,1
kiełbasa i wędz.	ton	5725,0	2,5	11100,0	3,1
masło	ton	4008,0	5,1	7739,0	6,5
piwo	tys. hkt	169,2	3,0	428,2	5,1

Źródło: Przeliczono na podstawie *Rocznika Statystycznego 1958 i 1967*, s. 78 i 141, Warszawa GUS.

[4] *Materiały statystyczne*, WUS, Lublin 1968, s. 91.
[5] Źródło: *Rozwój gospodarczy powiatów w latach 1950—1965*, GUS, 1967.
[6] Źródło: *Rocznik Statystyczny 1967*, Warszawa GUS, s. 291.

wyższa udział w produkcji wyrobów spożywczych. I tak np. udział w skupie żywca bydlęcego wyniósł w 1966 r. 7,2%, trzody chlewnej 11,1%, cieląt 9,9% i jaj 14,9%.[6] Ponadto udział przemysłu spożywczego Lubelszczyzny w krajowej produkcji globalnej tego przemysłu wynosił w 1960 r. 6,2%, w 1965 r. 6,7% i w r. 1966 6,9%.

Stopień rozwoju przemysłu spożywczego w województwie lubelskim obrazują przybliżone wskaźniki, które pozwalają porównać to województwo ze średnimi krajowymi w zakresie nasycenia inwestycyjnego. W 1963 r. 1 ha użytków rolnych w kraju obciążony był globalną pro-

Tab. 2. Udział przemysłu spożywczego w produkcji globalnej przemysłu spożywczego na 1 ha użytków rolnych w 1966 r. w województwach (z wyłączeniem 5 wielkich miast)

Part de l'industrie alimentaire dans la production globale de l'industrie alimentaire par 1 ha de terres labourables dans les voïvodies particulières en 1966 (exception faite de 5 grandes villes)

Województwa	Udział przemysłu spożywczego w produkcji globalnej przemysłu %	Inwestycje przemysłu spożywczego na 1 ha użytków rolnych (zł)
białostockie	37,2	2733
bydgoskie	34,1	11029
gdańskie	27,3	15455
katowickie	7,3	21890
kieleckie	18,0	4069
koszalińskie	38,6	3790
krakowskie	12,3	5710
lubelskie	43,6	5990
łódzkie	19,8	4610
olsztyńskie	44,2	3810
opolskie	19,4	9810
poznańskie	40,2	8000
rzeszowskie	18,1	4650
szczecińskie	32,0	7560
warszawskie	26,3	3910
wrocławskie	14,8	7170
zielonogórskie	19,6	6150

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z *Rocznika Statystycznego 1967*, Warszawa GUS.

dukcją uspołecznionego przemysłu w wysokości 6 388 zł (w cenach porównywalnych z 1960 r.), podczas gdy analogiczny wskaźnik dla województwa lubelskiego wynosił tylko 4 652 zł.[7] W trzy lata później ana-

[7] Por. A. Woś: *Rynek rolny na tle programu rozwoju prcdukcji rolniczej w województwie lubelskim*, Materiały na konferencję poświęconą problemom rynku rolnego na Lubelszczyźnie. ZW CRS, Warszawa 1967, s. 11.

logiczne wskaźniki wynosiły odpowiednio 7 437 zł i 5 990 zł wartości produkcji globalnej przemysłu spożywczego na 1 ha użytków rolnych (tab. 2).

W r. 1963 różnica pomiędzy średnią krajową obciążenia 1 ha użytków rolnych produkcją globalną przemysłu spożywczego a wskaźnikiem wojewódzkim wynosiła 26%, a trzy lata później 20% na niekorzyść województwa. Na poprawę tego wskaźnika wpłynęła w pewnym stopniu metoda liczenia tych wielkości, mianowicie w r. 1966 wyłączono z przeliczeń takie miasta wojewódzkie jak: Warszawa, Kraków, Wrocław, Poznań i Katowice, co w pewnym stopniu obniżyło poziom średniej krajowej.

Mimo znacznych różnic w poziomie przemysłu spożywczego pomiędzy średnią krajową a województwem lubelskim, należy podkreślić znaczenie wysiłku inwestycyjnego, jakie ponosi gospodarka województwa dla rozwoju tego przemysłu. W latach 1963—1967 z ważniejszych inwestycji przekazano do eksploatacji kaszarnię i płatkarnię ,cukrownię, wytwórnię pasz, chłodnię składową, zakłady przetwórstwa owocowego i proszkownię mleka. Ponadto zmodernizowano i rozbudowano kilka zakładów spożywczych i owocowo-warzywnych.[8]

Należy podkreślić, że jedna złotówka produkcji globalnej rolnictwa jest obciążona przerobem surowców (w głównej mierze pochodzących z rolnictwa) w wysokości 0,41 zł w województwie lubelskim i 0,54 zł w skali całego kraju. Wyraźne rozbieżności pomiędzy tymi wskaźnikami świadczą o znacznym „eksporcie" surowców pochodzenia rolniczego do innych województw. Szacunek WKPG wykazuje, że wskutek braku dostatecznych mocy przerobowych w zakładach, przeciętny roczny wywóz surowców rolniczych do innych województw wynosi 54 tys. ton żywca, 400—500 tys. ton buraków cukrowych, 100 tys. ton ziemniaków przemysłowych i 40 tys. ton słomy lnu i konopi.

Tezę o surowcowym charakterze rolnictwa lubelskiego (poza niskim stopniem przerobu w przemyśle spożywczym) potwierdza fakt, że 65% produkcji globalnej rolnictwa stanowi produkcja roślinna, mająca zdecydowanie charakter surowcowy (o małym wkładzie pracy uszlachetniającej o wysokiej cenie względnej). Analogiczny wskaźnik w skali kraju wynosi 59%. Dominacja produkcji roślinnej uwidacznia się bardziej wyraźnie przy analizie produkcji towarowej. O ile w skali kraju udział towarowej produkcji roślinnej wynosi 40%, to w województwie lubelskim odsetek ten stanowi 48,2%.[9] Wskaźniki te świadczą o względ-

---

[8] *Rozwój społeczno-gospodarczy Lubelszczyzny między IV a V Zjazdem PZPR*, WUS, Lublin 1968, s. 59—62.

[9] Źródło: *Rocznik Statystyczny 1967*, GUS, Warszawa s. 228. Przeliczenia własne.

nie wolniejszym rozwoju produkcji zwierzęcej w województwie lubelskim.

Analiza działalności produkcyjnej przemysłu spożywczego wykazuje, iż istnieją poważne trudności z wykonaniem planów asortymentowych produkcji. Niektóre gałęzie przemysłu spożywczego nie wykorzystują w pełni swoich mocy przerobowych. Powstaje pytanie czy te niekorzystne zjawiska zachodzą wskutek braku surowców, czy też niedowładu aparatu skupu. Spółdzielczość wiejska jest podstawową instytucją zajmującą się produkcyjną obsługą rolnictwa. Bogate doświadczenia z zakresu funkcjonowania spółdzielczości zaopatrzenia i zbytu rodzą przeświadczenie, że bardzo obciążone spółdzielnie nie zawsze są w stanie podołać rosnącym obowiązkom, zwłaszcza przy ich wszechstronnym charakterze działalności gospodarczej. Funkcje integratora produkcji, oddziaływanie na specjalizację, porady fachowe, krzewienie elementów samorządu, ochrona interesów rolników znajdują się siłą rzeczy na dalszym planie. Nie można pominąć faktu, że spółdzielczość rolnicza jest jednak najbardziej aktywnym organizatorem produkcji i spada na nią faktycznie niemal cały wysiłek ekonomicznej obsługi rolnictwa. W trosce o doskonalsze działanie spółdzielczości wiejskiej można sugerować przejęcie od niej pewnych funkcji przez przemysł rolno-spożywczy, który posiada organizacyjne i instytucjonalne predyspozycje do objęcia kilku takich funkcji. Sprzyjałoby to procesowi specjalizacji szczególnie w mniejszych gospodarstwach rolnych. Z uwagi na małą mobilność czynników wytwórczych w rolnictwie drobnotowarowym, tzn. małą zdolność do zmiany programu produkcyjnego gospodarstw, wymaga to dużej aktywności ze strony integratora. Zainteresowany w odpowiedniej jakości i ilości produkcji przemysł rolno-spożywczy może stworzyć szereg bodźców skłaniających gospodarstwa do specjalizacji i koncentracji produkcji.

W przemyśle spożywczym województwa lubelskiego daje się odnotować pewien postęp w wykorzystaniu mocy produkcyjnych przedsiębiorstw (tab. 3). Poza brakiem odpowiedniego surowca, poważną determinantą wykorzystania mocy produkcyjnych zakładów jest niedoinwestowanie. W przemyśle przetwórczym istnieją „wąskie gardła" w produkcji, co oznacza, że niedoinwestowanie zakładów, a zwłaszcza pewnych węzłów limitujących zwiększenie produkcji, uniemożliwia wykorzystanie zdolności produkcyjnych.

Nakłady inwestycyjne planowane w bieżącym pięcioleciu na przemysł rolno-spożywczy województwa będą o 11,7% niższe niż w ubiegłym planie pięcioletnim.

Jakkolwiek udział produkcji roślinnej w produkcji globalnej województwa lubelskiego jest stosunkowo wysoki, to również w planach do

1975 r. zakłada się szybsze tempo wzrostu produkcji roślinnej niż zwierzęcej. Realizacja tego założenia ma na celu likwidację dysproporcji pomiędzy pogłowiem zwierząt gospodarskich, a poziomem produkcji pasz.

Tab. 3. Stopień wykorzystania zdolności produkcyjnych w wybranych gałęziach przemysłu spożywczego (wskaźnik „S") w %

Degré de mise à profit des capacités de production dans les branches choisies d'industrie alimentaire (indice „S") en pour-cent

Gałęzie przemysłu	rok 1965	rok 1967
zamrażanie mięsa	57,9	100,0
jajczarstwo	89,1	80,6
przerób ziemniaków	90,0	91,0
tytoń	100,5	73,1
przetwórstwo owoców i warzyw	98,5	81,9
ubój żywca	14,3	22,5
produkcja mięsa	68,8	81,3
konserwy mięsne	—	60,2
przerób nasion oleistych	76,6	94,8

Źródło: Opracowano na podstawie — *Analiza wykonania planu oraz sytuacja gospodarcza województwa lubelskiego w 1967 roku,* WUS, 1968.

O dużych możliwościach rozwoju bazy surowcowej może świadczyć tempo skupu produktów rolnych. Przyjmując za 100 ilość skupowanych produktów rolnych w 1960 r., skup buraków cukrowych wyniósł w r. 1965 143, a planowany skup w 1975 r. wyniesie 153. Analogiczne wskaźniki dla ziemniaków wynoszą 146 i 187, warzyw 121 i 313, owoców 71 i 131, żywca ogółem 109 i 176 oraz mleka 109 i 283 (obliczeń dokonałem w oparciu o materiały WKPG).[10]

Polityka gospodarcza województwa lubelskiego musi poświęcić wiele uwagi specjalizacji w produkcji rolnej. Uwzględniając naturalne i ekonomiczne warunki produkcji należy dążyć do optymalnego jej rozmieszczenia.

ZAMIERZENIA INWESTYCYJNE W ZAKRESIE PRZEMYSŁU ROLNO-SPOŻYWCZEGO

Postulaty lokalnych władz gospodarczych, dotyczące rozwoju przemysłu rolno-spożywczego, w pełni odzwierciedlają potrzeby inwestycyjne w tym regionie. W ramach limitów inwestycyjnych dokonuje się budowy, rozbudowy i modernizacji zakładów. Szeroki front prac powo-

[10] Dane Wojewódzkiej Pracowni Planów Regionalnych w Lublinie.

duje jednak dekoncentrację inwestycji, jest to bowiem koniecznością w warunkach danego funduszu inwestycyjnego. Jest coraz więcej przesłanek, by wysiłki inwestycyjne koncentrować na wybranych gałęziach przemysłu rolno-spożywczego. Uwzględniając zarówno bazę surowcową, jak i stopień wywozu surowców rolniczych należałoby rozwijać przemył cukrowniczy, mięsny i ziemniaczany.

Z danych WKPG wynika, że w zamierzeniach inwestycyjnych na przyszłe pięciolecie przewiduje się budowę cukrowni, zakładu mleczarskiego, chłodni i zamrażalni oraz rozbudowę i modernizację wielu zakładów. Zarówno rodzaje projektowanych inwestycji, jak i ich lokalizację należy ocenić pozytywnie. Istnieją jednak obawy, że najtrudniej będzie zlikwidować dysproporcje pomiędzy rozwojem bazy surowcowej w zakresie mięsa i mleka a rozwojem przemysłu mięsnego i mleczarskiego.

РЕЗЮМЕ

В первой части работы рассматриваются способы хозяйственной активности Люблинского воеводства. Несмотря на значительные хозяйственные успехи Люблинское воеводство занимает одно из последних мест в Польше по промышленному развитию. Учитывая сравнительно хорошие условия развития сельского хозяйства в Люблинском воеводстве, автор делает вывод о том, что в последующей фазе роста инвестиций должно быть обращено внимание на развитие плодоперерабатывающей промышленности, уровень развития которой в настоящее время является недостаточным. Это вызывает необходимость вывоза сельскохозяйственного сырья в другие воеводства. Такое положение не позволяет полностью использовать рабочую силу и не является достаточной основой для экономической активности воеводства.

RÉSUMÉ

La première partie de l'article concerne les moyens d'activisation économique de la voïvodie de Lublin, cette région occupant toujours par rapport au pays entier, une position très éloignée du point de vue industiel, malgré le développement économique considérable de toute la région de Lublin. Vu que cette région possède des conditions du développement de l'agriculture relativement favorables, on doit conclure que, dans la phase suivante de l'accroissement d'investissements, on doit

développer tout particulièrement l'industrie de transformation, dont le niveau actuel n'est pas satisfaisant. Cela cause la nécessité d'exportation de plusieurs matierès brutes agricoles à d'autres voïvodies. Cette situation ne permet pas une utilisation plus efficace de la main d'oeuvre et ne forme pas une base suffisante d'activisation économique de la voïvodie.

Papier druk. sat. III kl. 80 g | Format 70 × 100 | Druku str. 11
Annales UMCS Lublin 1969 | Lub. Zakł. Graf. Lublin, Unicka 4 | Zam. 2813. 7.VIII.69
700+50 egz. Z-3 | Manuskrypt otrzymano 7.VIII.69 | Data ukończenia 15.III.70